

ÁMOS IMRE (1907-1944)**Hajnalvárás, 1939**

Olaj, vászon, 90x58 cm

Jelezve balra lent: Ámos

Kezdő ár: 10 000 000 Ft / 32 258 EUR

Becsérték: 20 000 000 – 26 000 000 Ft

Estimated value: 64 516 – 83 871 EUR

Ámos Imre: Szól a kakas, 1938
magántulajdon

KIÁLLÍTVA:

- Száz mester, száz remekmű.
Fővárosi Képtár, Budapest, 1947. december, katalógus: 2. (*Vörös kakas* címmel)
- Ámos Imre-émlékkiállítás. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1958. katalógus: 53.
- Magyar Képzőművészet a fasizmus ellen.
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1965. december, katalógus: 2.

REPRODUKÁLVA:

- Múlt és jövő, 1939. 11. o. n.
- Haulisch Lenke: Ámos (1907-1944). Corvina Kiadó, Budapest, 1966, 21. kép
- Petényi Katalin: Ámos Imre. Corvina Kiadó, Budapest, 1982, 69. kép

Ámost foglalkoztatta az álom és a valóság – vagyis a láthatatlan és a látható –, az alvás külső szemlélő számára megközelíthetetlen, misztikus természete; alvó alakokat számos munkáján láthatunk. A *Zöld dívány* (1935–1936 – magántulajdon) című festményen az alvó férfi lehanyagló kezéből kieső könyvet egy szakállas, próféta-szerű szellemalak tartja meg, és olvas bele. Ugyancsak díványon fekvő férfi látható az *Álmodó* (1938 – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest) című alkotásán, melynek háttérében az álomképet magát is megfestette, és ehhez hasonlóan lebegnek kusza alakzatok az *Álmodó rabbi* (1938 – magántulajdon) feje körül is.

A Jákob álma témával több rajzán foglalkozott, megörökítette alvó édesanyját és Anna Margitot egyaránt. Felesége visszaemlékezése szerint „olyan álmos természetűnek” tartotta magát, ezért is fűzte eredeti nevéhez az „Álmos” nevet – és szignálta képeit Ungár Álmos Imreként –, melynek módosításával született meg később a bibliai Ámos prófétára utaló művésznév.

A festő 1939. január 14-én ezt jegyezte fel naplójába: *„Szörnyű lelkitusákon megyek át, éjjelente felébredek, s csaknem mindig azt mondom magamnak: Ember ébredj fel, el kell menned innen, ez a talaj nem bírja befogadni a munkáidat...”* Ebben az évben elvesztették albérletüket is, ahogyan Ámos írta: *„...egy zsidó festőtől elveszi egyetlen birodalmát, a nehezen megtartott munkahelyét egy nem zsidó hivatalnok.”* Ezekben a „sötét” időkben biztosságot és intimitást az otthon és a szerelem adott. A vörös takaró a festőpár összetartozását hangsúlyozza; a harmonikusan megfestett, szép arcok az alvás nyugalmába merülnek. Ámos módszerének – a különböző tárgyak, látomások összefűzését ő asszociatív expresszionizmusnak nevezte – sajátossága a valóság és a valóságon túli elemek egymás mellé helyezése. Ezen a festményen a kakas kivetített álomképként jelenik meg: az időre ő figyel, a múlását is ő jelzi. Ámos és Anna Margit számára az alvás nyújt menedéket, kívül maradnak az időn, nyugalmuk forrása ez az öntudatlan, a valósággal nem érintkező, transzcendens állapot. A kakasszó, a hajnal nemcsak a remény szimbóluma, hanem a valóságra ébredés kényszerének is. A *Hajnalvárás* az Ámosra oly jellemző reménykedő, beletörődő, ugyanakkor vészterhes hangulat koncentrált megjelenítése.

Turai Hédi

